

- سرشناسی: جمالی زواره، ساره، ۱۳۶۳-
 عنوان: نام پدیدآور: دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی / تألیف ساره جمالی زواره
 مشخصات نشر: تهران: مؤسسه‌ی فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۹۷.
 مشخصات ظاهری: ۱۲۸ ص.
 فروست: مؤسسه‌ی فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۰۶۱.
 شابک: ۷-۸۶۸-۱-۴-۹-۹۷۸-۸۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست‌نویسی: بی‌سابقه
 یادداشت: کتابنامه، صورت زیرنویس.
 موضوع: ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ -- تأثیر
 موضوع: Iran-- History-- Islamic Revolution, 1979-- Influence
 موضوع: خمینی، روح‌الله، رهبر اسلام و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸ -- دیدگاه درباره فرهنگ
 موضوع: Khomeini, Ruhollah, Leader and Founder of IRI-- Views on culture
 موضوع: خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۷- -- دیدگاه درباره فرهنگ
 موضوع: Khamene'i, Ali, 1939- -- views on culture
 موضوع: ایران -- زندگی فرهنگی -- ۱۳۵۷
 موضوع: Iran-- Intellectual life-- 1978
 شناسه افزوده: مؤسسه‌ی فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی
 رده‌بندی کنگره: ۸ ۱۳۹۶ ج ۲ / ت ۱۵۶۴ DSR
 رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۳
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۳۴۹۱۱

کتابخانه
جمهوری اسلامی
پیروزانقلاب

عنوان: دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی

تألیف: ساره جمالی زواره

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۹۷

شمارگان: ۲۵۰۰ قیمت: ۸۰۰۰ تومان

حروف چینی و لیتوگرافی: مؤسسه فرهنگی هنری و انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

چاپ و صحافی: چاپخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۱۹-۸۶۸-۷

ISBN : 978-964-419-868-7

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، نرسیده به میدان قدس، روبه‌روی پمپ بنزین اسدی، پلاک ۱۹۵۴،

مرکز اسناد انقلاب اسلامی. صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۸۹۶ تلفن: ۲۲۲۱۱۱۹۴ تلفکس: ۲۲۲۱۱۱۷۴

www.irdc.ir

فهرست مطالب

- ۱۱ ..... قلم .....
۱۳ ..... پیشگفتار .....

فصل اول

- بازشناسی معنا و مفهوم فرهنگ و جایگاه آن در
اندیشه‌ی امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری ۱۵
درباره‌ی فرهنگ ۱۷
مفهوم فرهنگ ۱۷
تعاریف فرهنگ ۱۹
فرهنگ از دیدگاه اسلام و اندیشمندان اسلامی ۲۱
فرهنگ در اندیشه‌ی امام خمینی (ره) ۲۴
فرهنگ در اندیشه‌ی مقام معظم رهبری ۲۷

فصل دوم:

- دستاوردهای فرهنگی انقلاب در بُعد داخلی ۳۱
بررسی تغییرات در ساختار فرهنگی ایران ۳۳

۳۴ ..... بررسی اهداف ساختار فرهنگی

۴۲ ..... بررسی برنامه‌های ساختار فرهنگی

۴۲ ..... ۱. باستان‌گرایی

۴۵ ..... ۲. غرب‌گرایی

۴۹ ..... ۳. فرقه‌گرایی

۵۱ ..... بررسی عملکرد ساختار فرهنگی

۵۱ ..... مطبوعات و کتاب

۵۷ ..... رادیو و تلویزیون

۶۱ ..... هنر

۶۵ ..... نظام آموزشی، تربیتی و پژوهشی

۷۰ ..... سنت حوزه و دانشگاه

۷۵ ..... تعالیم، احکام، فکری و ارزشی

۷۸ ..... توسعه و تقویت فرهنگ نماز

۸۴ ..... گسترش فرهنگ قرآنی

۸۶ ..... احیای امر به معروف و نهی از منکر

فصل سوم:

۸۷ ..... دستاوردهای فرهنگی انقلاب در بُعد خانگی

۹۰ ..... انقلاب اسلامی؛ احیای اسلام و تشیع

۹۹ ..... انقلاب اسلامی؛ تجدید حیات معنوی و دینی

انقلاب اسلامی؛ ترویج فرهنگ مردم‌سالاری

۱۰۲ ..... دینی

انقلاب اسلامی؛ ترویج فرهنگ استقلال‌خواهی و

۱۰۳ ..... استکبارستیزی

انقلاب اسلامی؛ تقویت فعالیت‌های فکری و

فرهنگی ۱۰۴

انقلاب اسلامی؛ افزایش تعامل و تبادل

فرهنگی ۱۰۶

انقلاب اسلامی؛ گفتمان‌سازی سیاسی

فرهنگی ۱۰۸

نتیجه‌گیری ۱۱۱

کتابنامه ۱۱۳

www.ketab.ir

مقدمه

با سلام و صلوات بر محمد و آل محمد و درود بر بنیان‌گذار انقرب اسلامی، حضرت امام خمینی (ره) و جانشین صالح ایشان حضرت امام خامنه‌ای (مدظله) و شهیدان راه حق و همچنین علمای امت فداکار که درخت تناور و پرثمر انقلاب را با عزم و اراده و وفاداری و استعانت از ذوات مقدس ائمه‌ی اطهار (علیهم‌السلام) غرس و برای آیندگان به امانت نهادند تا مهم‌ترین زمینه‌ی ظهور منجی عالم حضرت مهدی (عجل‌الله تعالی فرجه الشریف) یعنی معرفت به امام زمان پایه‌ریزی و توسعه یابد.

انقلاب اسلامی ایران نیز همانند سایر رویدادهای این عالم دارای چند بُعد و ساحت می‌باشد که البته در کدام به تنهایی مجال مبسوط برای موشکافی و بررسی می‌باشد، لیکن به دلیل اینکه این انقلاب یک نهضت اسلامی می‌باشد، از حیث جهان‌شمولی در سال‌های اخیر بی‌نظیر بوده است، و همین خصوصیت لزوم توجه به برخی دستاوردهای آن خصوصاً دستاوردهای فرهنگی را بیشتر می‌کند.

در این کتاب سعی شده بعد از مروری اجمالی به معنا

و مفهوم فرهنگ و تبیین نگاه امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری نسبت به این مقوله، دستاورد انقلاب اسلامی در ایران و سپس منطقه و کشورهای جهان از بُعد فرهنگی مورد مذاقه قرار گیرد تا تأثیرات شگرف و مهم آن تبیین گردد.

سعی شده است تمامی اتفاقات و رویدادها براساس مستندات تاریخی موثق جمع‌آوری گردد تا مخاطبان گرامی به راحتی با مقایسه‌ی این وقایع با وضع کنونی و آینده‌ی پیش رو بتوانند دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی را بازشناختند. همگی شکرگزار نعمت عظیم انقلاب اسلامی در سایه‌ی ولایت نقیذ و حمایت مردم باشیم، ان شاء الله.

در پایان ضمن تقدیر از نویسندگان محترم، از تلاش‌های همکاران محترم در مؤسسه فرهنگی هنری قدردانی می‌شود.

رکز اسناد انقلاب اسلامی

پیشگفتار

نهضت اسلامی ایران با هدایت امام خمینی (ره) به عنوان رهبر این جنبش، از ظرفیت‌ها و قابلیت‌های تشکلی‌های سیاسی و مذهب‌ها، آن دوره، سرانجام در ۲۲ بهمن ماه سال ۵۷ پیروز شد. انقلاب اسلامی ایران پدیده‌ای بی‌نظیر در میان حرکات‌ها و انقلاب‌ها، بزرگ دنیا به‌شمار می‌آید، عظمت این حرکت انقلابی و شکوه حضور این پارچه‌ی مردم برای پی‌ریزی یک نظام الهی، پیش‌بینی ناسم سردمداران و قدرت‌های جهانی و منطقه‌ای را بر هم زد و آنان را مجبور به کرنش در مقابل انقلاب اسلامی ایران کرد.

این حرکت بزرگ انقلابی و سیاسی همانند سایر انقلاب‌هایی که در طول تاریخ به‌وقوع پیوسته است، نیت و هدف برهم‌زدن وضع موجود و نیل به وضع مطلوب به‌وسیله پیوسته انقلابیون مسلمان ایران با ترسیم فردایی بهتر، تمام شرایط سخت و ناملازمات این نهضت را تحمل کردند و رهاوردهایی که این انقلاب برای سایر حرکات‌های اسلامی معاصر و مردم ایران به‌دنبال داشت، ثمره و میوه‌ی به‌بار نشسته‌ی آن است.

آرمان‌ها و اهداف انقلاب شکوهمند اسلامی همان

اهداف سلبی و ایجابی انقلابند که مردم به منظور دستیابی به آنها علیه رژیم پهلوی به پا خاستند و تا سرنگونی آن از پای نشستند. دستاوردهای انقلاب نیز آرمان‌هایی هستند که به دنبال پیروزی این نهضت تحقق یافتند. مهم‌ترین آرمان‌های این حرکت اسلامی را می‌توان از خلال شعارهای مردم در دوران پیروزی انقلاب و پیام‌های رهبر سیاسی و فکری ایران، امام خمینی (ره) بازشناخت. آرمان‌هایی که در حوزه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی قابل لمس و مشاهده است.

یکی از دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی در کتاب حاضر، ثواب عمق و عظمت انقلاب است. شناخت دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی بدون اطلاع از وضعیت فرهنگی ایران قبل از انقلاب میسر نیست. رژیم پهلوی از یک سو، به بهانه‌ی احیای ارزش‌های فرهنگی ایران باستان و از سوی دیگر، به نام مدرنیزه کردن کشور، به نابودی ارزش‌ها و سنت‌های دینی و رسوم اصیل ما در ترویج فرهنگ غرب می‌پرداخت. بازشناسی اقدامات رژیم پهلوی در سرکوب ارزش‌های اصیل ایرانی اسلامی، نتایج و دستاوردهای انقلاب اسلامی را در بُعد فرهنگی پررنگ‌تر جلوه می‌سازد.